

Invandrare och flyktingar

8

UTGIFTSOMRÅDE 8

Förslag till statsbudget för år 1997

Invandrare och flyktingar

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	5
2	Inledning	7
3	Migrationspolitik	9
3.1	Allmänt	9
3.2	Resultatinformation	10
3.3	Anslag	10
A 1.	Statens invandrarverk	10
A 2.	Mottagande av asylsökande	13
A 3.	Migrationspolitiska åtgärder	14
A 4.	Utlänningsnämnden	15
A 5.	Rättshjälp i utlänningsärenden	16
A 6.	Utresor för avvisade och utvisade	16
4	Invandrades integration	19
4.1	Allmänt	19
4.2	Resultatinformation	21
4.3	Anslag	22
B 1.	Särskilda insatser i invandrantäta områden	22
B 2.	Åtgärder mot främlingsfientlighet och rasism	23
B 3.	Ombudsmannen mot etnisk diskriminering	23
B 4.	Åtgärder för invandrare	24
B 5.	Kommunersättning vid flyktingmottagande	24
B 6.	Hemutrustningslån	25

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. godkänner att den övergripande målsättningen för verksamheten inom Statens invandrarverks ansvarsområde skall vara i enlighet med vad regeringen förordar under avsnitt A 1. Statens Invandrarverk,
2. godkänner att den övergripande målsättningen för verksamheten inom Utlänningsnämndens ansvarsområde skall vara i enlighet med vad regeringen förordar under avsnitt A 4. Utlänningsnämnden,
3. godkänner att den övergripande målsättningen för verksamheten inom Ombudsmannens mot etnisk diskriminering ansvarsområde skall vara i enlighet med vad regeringen förordar under avsnitt B 3. Ombudsmannen mot etnisk diskriminering,
4. godkänner vad regeringen anfört om regeländringar för lånestorlek och betalningsansvar för hemutrustningslån under avsnitt B 6. Hemutrustningslån,
5. för budgetåret 1997 anvisar anslagen under utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar enligt följande uppställning:

ANSLAG	ANSLAGSTYP	ANSLAGSBELOPP (tusental kr)
A 1. Statens invandrarverk	ramanslag	506 603
A 2. Mottagande av asylsökande	ramanslag	922 000
A 3. Migrationspolitiska åtgärder	ramanslag	311 319
A 4. Utlänningsnämnden	ramanslag	66 675
A 5. Rättshjälp i utlänningsärenden	ramanslag	64 240
A 6. Utresor för avvisade och utvisade	ramanslag	130 000
B 1. Särskilda insatser i invandrantäta områden	ramanslag	125 000
B 2. Åtgärder mot främlingsfientlighet och rasism	obetecknat	20 000
B 3. Ombudsmannen mot etnisk diskriminering	ramanslag	4 790
B 4. Åtgärder för invandrare	obetecknat	39 964
B 5. Kommunersättningar vid flyktingmottagande	ramanslag	1 160 591
B 6. Hemutrustningslån	ramanslag	101 906
Summa för utgiftsområdet		3 453 088

2 Inledning

Presentation av utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar

Utgiftsområdet omfattar migrationspolitik med frågor rörande flyktingpolitik, invandringen till Sverige, mottagande av asylsökande, utlänningars rätt att vistas här samt internationellt samarbete på det migrationspolitiska området. Utgiftsområdet omfattar vidare *invandrades integration* med frågor rörande invandrades introduktion och integration i Sverige, åtgärder mot främlingsfientlighet, rasism och etnisk diskriminering samt ersättning till kommunerna för deras flyktingmottagande.

Regeringen avser att under hösten 1996 besluta om en migrationspolitisk proposition som avses få effekter genom dels ändrade förutsättningar för utlänningar att få uppehållstillstånd i Sverige, dels ändrad ansvarsfördelning mellan myndigheterna. Beträffande skyddsbehövande utlänningar förtydligas utlänningslagen (1989:529) så att det klart skall framgå vilka som kan få asyl. Detta bör leda till färre asylansökningar. I fråga om anhöriginvandringen innebär förslaget vissa inskränkningar för personer utanför kärnfamiljen. Ansvar för utredningar i Sverige i utlännings- och medborgarskapsärenden överförs under år 1997 till Statens invandrarverk, liksom ansvaret för förvarstagande av utlänningar enligt utlänningslagen. Statens invandrar-

verk avses även ansvara för registreringen av de fingeravtryck som tas med stöd av utlänningslagen.

Effekten av lagändringarna beror i hög grad på omvärldsfaktorer som är svåra för Sverige att påverka. Den förändrade ansvarsfördelningen kommer att på sikt resultera i rationaliseringsvinster.

Utgångspunkt för besparingar och prioriteringar

Regeringen prioriterar åtgärder för att underlätta invandrades integration. En fortsatt satsning görs under budgetåret 1997 på särskilda åtgärder i eftersatta invandrantäta områden och åtgärder mot främlingsfientlighet och rasism.

Kostnaderna inom utgiftsområde 8 skall minska med 267 miljoner kronor t.o.m. budgetåret 1998, varav 21 miljoner kronor under budgetåret 1997. Huvuddelen av besparingarna skall ske genom minskat flyktingmottagande hos kommunerna och därigenom mindre behov av statliga ersättningsutbetalningar.

De totala kostnaderna för utgiftsområde 8 under år 1997 skiljer sig inte nämnvärt från vad som redovisades i den ekonomiska vårpropositionen.

UTGIFTSUTVECKLINGEN INOM UTGIFTSOMRÅDE 8 INVANDRARE OCH FLYKTINGAR FRAMGÅR AV FÖLJANDE SAMMANSTÄLLNING (miljoner kronor):

	UTGIFT	ANVISAT	UTGIFTSPROGNOS	DÄRAV	FÖRSLAG	BERÄKNAT	BERÄKNAT
	1994/95	1995/96	1995/96	1996	1997	1998	1999
A.Migrationspolitik	3 353	2 830	3 025	2 044	2 001	1 859	1 869
B.Invandrades integration	6 836	6 565	4 406	1 999	1 452	1 816	1 843
Totalt för utgiftsområde 8	10 189	9 395	7 431	4 043	3 453	3 675	3 712

3 Migrationspolitik

3.1 ALLMÄNT

Antalet asylsökande beräknas, om förslagen i den migrationspolitiska propositionen genomförs, uppgå till 13 350 under år 1997. Det genomsnittliga antalet personer i Statens invandrarverks mottagandesystem beräknas till 12 000 under år 1997. Beviljade uppehållstillstånd väntas leda till att 10 700 utlänningar som berättigar kommunerna till statlig ersättning tas emot under budgetåret.

Antalet asylsökande

Antalet asylsökande är nu förhållandevis lågt och ligger på samma nivå som i början av 1980-talet. Bortsett från ökningen av antalet asylsökande i samband med krisen i f.d. Jugoslavien har utvecklingen under första hälften av 1990-talet varit stabil. Under kalenderåret 1996 beräknas, om inget dramatiskt inträffar i vår omvärld, 6 000 - 8 000 personer komma att söka asyl här. Utifrån dagsläget kan det i och för sig te sig verklighetsfrämmande, såsom görs i bakgrundsantagandena för budgeten till Statens invandrarverk och Utlänningsnämnden, att anta att 15 000 asylsökande enligt den hittills gällande planeringsnivån kommer hit under år 1997 och att denna nivå kommer att ligga fast under följande år. De ändringar av utlänningslagen som regeringen har för avsikt att föreslå i den migrationspolitiska propositionen bör emellertid leda till att färre personer som saknar asylskäl söker asyl i Sverige. Antagandet om antalet asylsökande har därför justerats med 11 % ner till nivån 13 350. De snabba omvärldsförändringar som kan inträffa gör dock att planeringsnivån är försvarbar från beredskapssynpunkt.

Registrerade i mottagandesystemet

Antalet utlänningar som är registrerade i Statens invandrarverks mottagandesystem, dvs. asylsökande eller personer med tidsbegränsade uppehållstillstånd som bor på anläggningar eller i eget boende, omfattar för närvarande 17 500 personer. Regeringen bedömer att det genomsnittliga antalet utlänningar som kommer att vara

registrerade i mottagandesystemet under budgetåret 1997 kommer att uppgå till 12 000 personer.

Kommunmottagna utlänningar

Under budgetåret 1997 väntas Statens invandrarverks och Utlänningsnämndens beslut i ärenden om uppehållstillstånd, samt kvotöverföring av flyktingar, medföra att 10 700 utlänningar tas emot för sådant permanent boende i Sverige som berättigar kommunerna till statlig ersättning.

Överflyttning av anslag

Till utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar flyttas från utgiftsområde 4 Rättsväsendet, anslagen för rättshjälp i utlänningsärenden, polisens verksamhet med utlänningsärenden och förvar samt kriminalvårdens medverkan vid verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut. De infogas vad gäller polisens verksamhet med utlänningsärenden i ramanslaget A 1. Statens invandrarverk, polisens verksamhet med förvar i ramanslaget A 2. Mottagandet av asylsökande, rättshjälp i ramanslaget A 5. Rättshjälp i utlänningsärenden samt i fråga om kriminalvårdens medverkan vid verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut i ramanslaget A 6. Utresor för avvisade och utvisade. Skälet för överförandet är att kostnaderna skall belasta rätt utgiftsområde. Själva verksamheten med grundutredningar i asylärenden flyttas från polismyndigheterna till Statens invandrarverk den 1 januari 1997. Beträffande förvarlokaler, utredningar i ärenden om uppehållstillstånd som inte avser asyl och utredningar i medborgarskapsärenden flyttas denna verksamhet över till Statens invandrarverket den 1 oktober 1997. Ansvaret för att verkställa avvisnings- och utvisningsbeslut kommer att tills vidare ligga kvar hos polismyndigheterna och polisens kostnader att belasta anslaget A 1. Polisorganisationen inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet.

Anslagskonstruktion

Konstruktionen med olika anslag för Statens invandrarverks förvaltningskostnader och mottagandesystemet bibehålls. Likaså behålls uppdelningen på olika anslagsposter inom anslagen.

UTGIFTSUTVECKLING INOM VERKSAMHETSOMRÅDET MIGRATIONS- POLITIK FRAMGÅR AV FÖLJANDE SAMMANSTÄLLNING (miljoner kronor):

	UTGIFT	ANVISAT	UTGIFTS- PROGNOS	DÄRAV	FÖRSLAG	BERÄKNAT	BERÄKNAT
	1994/95	1995/96	1995/96	1996	1997	1998	1999
A. Migrationspolitik	3 353	2 830	3 025	2 044	2 001	1 859	1 869

3.2 RESULTATINFORMATION

Verkställighet av avvisningsbeslut

Trots att antalet personer som söker asyl i Sverige minskat kraftigt var antalet utläningar registrerade i Statens invandrarverks mottagandesystem vid ingången av år 1996 ca 18 500 personer, och i början av september 1996 fanns fortfarande ca 17 500 inskrivna. Detta beror främst på att ett stort antal avvisningsbeslut inte kunnat verkställas. Ett ökande problem är att myndigheterna i några stater hindrar egna medborgare från att resa in i hemlandet.

Mot bakgrund av att en fredsöverenskommelse nåtts i Bosnien-Hercegovina och att relationerna mellan förbundsrepubliken Jugoslavien och omvärlden börjat normaliseras bör det bli möjligt för medborgare i dessa länder att successivt lämna mottagandesystemet. Detta gäller dels personer för vilka avvisningsbeslut fattats, dels personer med tidsbegränsade uppehållstillstånd. Regeringen räknar med att antalet inskrivna i mottagandesystemet minskar till omkring 15 000 personer vid ingången av år 1997 och sedan till omkring 10 000 vid utgången av året.

Myndigheternas handläggningstider

Statens invandrarverk är numera väl dimensionerat för sina asylprövningsuppgifter och klarar sin del av asylprocessen inom rimlig tid. På Utlänningsnämnden är handläggningstiderna emellertid fortfarande alltför långa. Detta medför att ett stort antal asylsökande blir kvar i mottagandesystemet orimligt länge.

Antalet nya ansökningar om uppehållstillstånd som lämnas in till Utlänningsnämnden efter det att beslut om avvisning vunnit laga kraft är mycket stort. Resurser har måst avdelas inom Utlänningsnämnden för dessa ärenden i en omfattning som inte förutsågs när nämnden fick denna arbetsuppgift den 1 juli 1994. Detta har påverkat handläggningstiderna negativt i alla ärendetyper hos Utlänningsnämnden.

Utlänningsnämnden är en förvaltningsmyndighet och har till uppgift att pröva överklaganden i förvaltningsärenden. Nämndens arbetssätt för snarast tankarna till en domstol. Det förefaller som om detta arbetssätt med svårighet låter sig förenas med de administrativa och ekonomiska styrsystem som utvecklats vid renodlade förvaltningsmyndigheter. Tidigare tillskjutande av medel i syfte att rationalisera och effektivisera verksamheten har inte givit önskat resultat.

Organisatoriska förändringar

Regeringen avser att tillsätta en parlamentarisk kommitté som skall se över instans- och processordningen för prövning av utlännings- och medborgarskapsärenden. Kommittén bör även göra en redaktionell översyn av utlänningslagen. En särskild utredningsman avses bli tillsatt för att utreda om ansvaret för verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut bör flyttas från polismyndigheterna till Statens invandrarverk. Utredningsmannen bör också utreda om verksamheten med att organisera resor för avvisade och utvisade utläningar ur landet bör flyttas från Kriminalvårdsverket till Statens invandrarverk. Likaså bör utredningsmannen föreslå eventuella förändringar vad avser metoder för och organisation av den inre utlänningskontrollen. Regeringen avser även att tillsätta en utredning för att se över myndighetsstrukturen i frågor som rör invandras introduktion och integration i det svenska samhället.

3.3 ANSLAG

A 1. Statens invandrarverk

1994/95	Utgift	428 852 ¹	Anslagssparande	14 009
1995/96	Anslag	589 200	Utgiftsprognos	603 200
			därav 1996	410 000
1997	Förslag	506 603		
1998	Beräknat	494 069		
1999	Beräknat	497 141		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Statens invandrarverks *uppgifter* är att ansvara för hanteringen av utlännings-, invandrar- och medborgarskapsfrågor i den mån frågorna inte handläggs av annan myndighet. Statens invandrarverk är central utlänningsmyndighet och skall som sådan pröva ansökningar om visering, uppehållstillstånd, flyktingförklaring och resedokument och om svenskt medborgarskap. Statens invandrarverk skall svara för överföring och mottagande av organiserat uttagna flyktingar, ta emot asylsökande samt främja invandras introduktion och integration i samhället. Från anslaget finansieras dessutom polismyn-

digheternas kostnader för utlänningsärenden utom ärenden avseende verkställighet av beslut om avvisning och utvisning samt vissa avvecklingskostnader i samband med förändringar i ansvarsfördelning mellan myndigheterna.

Nuvarande övergripande mål är att den reglerade invandringen till Sverige skall ske i enlighet med gällande författningar och internationella åtaganden. Prövningen av ärenden enligt utlänningslagstiftningen och lagen om svenskt medborgarskap skall ske på ett rättssäkert sätt.

Mottagandet av asylsökande och flyktingar skall präglas av respekt för individen och dennes förmåga att ta ansvar.

Invandrades integration i det svenska samhället skall ske i enlighet med de invandrarpolitiska målen jämlikhet, valfrihet och samverkan.

Inom det civila försvaret skall verksamheten inom funktionen Flyktingverksamhet bedrivas så att flyktingar och asylsökande under höjd beredskap kan tas emot och omhändertas.

Utöver anslaget A 1. Statens invandrarverk disponerar myndigheten *yttre anslag* avseende mottagandet av asylsökande, migrationspolitiska åtgärder, rättshjälp i utlänningsärenden, kommunersättning vid flyktingmottagande samt åtgärder för invandrare.

Utgifterna för förvaltningskostnaderna inom Statens invandrarverk har minskat de senaste tre budgetåren. Anslagsprognosen för innevarande budgetår visar dock att kostnaderna kommer att överstiga tilldelade medel för budgetåret 1995/96. Det innebär att Statens invandrarverks anslagssparande från tidigare år kommer att utnyttjas.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

Statens invandrarverk tillämpar gentemot enskilda personer den lagstiftning som reglerar utlänningars rätt att vistas i Sverige, mottagandet av asylsökande och rätten att få svenskt medborgarskap samt främjar invandrades integration i samhället. Det övergripande målet är att prövningen sker rättssäkert och att verksamheten kännetecknas av humanitet och snabbhet samt präglas av respekt för individens integritet och förmåga och vilja att ta ansvar för sig själv och sin familj. Hänsyn skall tas till Sveriges internationella åtaganden. Inom det civila försvaret skall verksamheten inom funktionen Flyktingverksamhet bedrivas så att flyktingar och asylsökande kan tas emot även under höjd beredskap.

Resurser

Ramanslag 506 603 tkr

Beräknade avgiftsinkomster 35 700 tkr

Övrigt

Ansvar för utredningar i utlännings- och medborgarskapsärenden, förvar enligt utlänningslagen samt registrering av fingeravtryck som tas med stöd av utlänningslagen flyttas under år 1997 från polisen till Invandrarverket.

Övergripande mål

Statens invandrarverk skall upprätthålla den reglerade invandringen. Regeringen har för avsikt att i den migrationspolitiska propositionen föreslå ändringar av utlänningslagen som innebär att grunderna för utlänningars rätt att bosätta sig i Sverige preciseras. Utlänningslagens karaktär av rättighetslagstiftning stärks. För myndigheterna betonas därmed också kravet på omsorg och rättssäkerhet i handläggningen av enskilda ärenden. Som central utlänningsmyndighet har Invandrarverket även det övergripande ansvaret för att upprätthålla invandringsregleringen. Invandrarverket skall utföra sina uppgifter så att det växande internationella utbytet underlättas, samtidigt som nödvändig kontroll upprätthålls.

Verksamheten skall bedrivas, såvitt avser funktionen Flyktingverksamhet inom det civila försvaret, på sådant sätt att Statens invandrarverks resurser och den beredskap som finns för att ta emot asylsökande även skall kunna utnyttjas vid svåra påfrestningar på samhället i fred samt för internationella fredsfrämjande och humanitära insatser.

Nya arbetsuppgifter

Ansvar för utredningar i utlännings- och medborgarskapsärenden som i dag genomförs av polisen kommer under år 1997 att föras över till Statens invandrarverk liksom ansvaret för de utlänningar som tas i förvar enligt utlänningslagen. Statens invandrarverk kommer även att ansvara för registreringen av de fingeravtryck som tas med stöd av utlänningslagen.

Resultatbedömning

Riksrevisionsverkets granskning av Statens invandrarverk har visat att årsredovisningen i allt väsentligt är rättvisande och uppfyller de krav som uppställs genom regeringsbeslut eller förordningar. Dessutom bedömer Riksrevisionsverket att en väsentlig förbättring har åstadkommits vid Statens invandrarverk under år 1995 avseende bl.a. ekonomisk styrning och organisation. Regeringen instämmer i Riksrevisionsverkets övergripande bedömning och anser att Statens invandrarverks årsredovisning utgör ett gott underlag för regeringens bedömning av verksamheten.

Statens invandrarverk har redovisat verksamhetsmål och uppnådda resultat i årsredovisningen. Av årsredovisningen framgår att flera viktiga verksamhetsmål inte har uppfyllts under budgetåret 1994/95. Endast 36 % av grundärendena har avgjorts inom ramen för verksamhetsmålets handläggningstid. Från dessa ärenden

har exkluderats ärenden som berörts av verkställighetsstopp, avvaktar praxisbeslut eller generellt ligger utanför möjligheterna att klara målet på två månaders handläggningstid. Vid en så låg måluppfyllelse riskerar målet att bli allt för avlägset för att fylla en styrande funktion på verksamheten. I syfte att vidareutveckla metoder för att mäta handläggningstiderna har Statens invandrarverk under innevarande budgetår konstruerat ett system för registrering av ärenden som gör det möjligt att urskilja hur stor del av handläggningstiden som hänförs till verkets egen handläggning respektive hur stor del som hänförs till andra myndigheters arbete.

I Statens invandrarverks regleringsbrev för budgetåret 1994/95 betonades att förstärkt uppmärksamhet skall ägnas åt uppgiften att bevaka behovet av åtgärder för att främja invandras sociala situation i Sverige. I årsredovisningen för budgetåret 1994/95 skriver verket att man utvecklat och prioriterat detta arbete utan att det klart framgår på vilket sätt som förstärkningen gjorts. Enligt regeringen syftar verkets uppföljningsansvar och regeringens uppdrag till betydligt mer omfattande verksamhet och studier än som hittills företagits. Det är av stor vikt att arbetet med integrationsfrågorna ges ökad prioritet inom ramen för verkets nuvarande ansvar.

Enligt Riksrevisionsverkets föreskrifter skall kostnadseffektiviteten i myndigheterna belysas med uppgifter om styckkostnader och produktivitet. Flera verksamhetsgrenar uppvisar emellertid så stora variationer att det inte är möjligt att bedöma kostnadseffektiviteten i verksamheten. Även om det kan vara svårt att återge tillförlitliga mått på kostnadsutveckling och produktivitet anser regeringen att det är ett viktigt hjälpmedel för att följa upp och effektivisera verksamheten. Regeringen anser att Statens invandrarverk bör undersöka möjligheterna att belysa utvecklingen av styckkostnader eller produktivitet på ett tydligt sätt.

Statens invandrarverk bedriver översättningsverksamhet som finansieras med avgifter. Avgifternas storlek bestäms och disponeras av verket. Verksamhetens intäkter uppgick budgetåret 1994/95 till 33 950 000 kronor och kostnaderna till 33 372 000 kronor. Kostnadstäckningsgraden uppgår således till 102 %.

Resurser

Den huvudsakliga orsaken till de tre senaste budgetårens minskade kostnader för Statens invandrarverks förvaltningsanslag är det minskade antalet asylsökande. De senaste tre budgetåren har antalet asylsökande alltmindre understigit den nivå som verket varit dimensionerat för. Minskningen av antalet asylsökande motiverar att beräkningsgrunden av antalet asylsökande från och med år 1997 bör minska. Statens invandrarverk skall emellertid ha kapacitet att handlägga ärenden motsvarande upp till sammanlagt 18 000 asylsökande. Därmed bör också anslagsbehovet för verket minska i enlighet med vad regeringen föreslår för år 1997 samt beräknas för åren 1998 och 1999.

En viktig orsak till att kostnaderna för verksamheten enligt Statens invandrarverks prognos kommer att överstiga tilldelade medel för budgetåret 1995/96 är att verkets minskning av kapaciteten och omorganisation av verksamheten medför stora avvecklingskostnader under år 1996.

Beräkningarna utgår vidare från att antalet ärenden rörande uppehållstillstånd där asylskäl inte åberopats utgör 87 000, antalet viseringsärenden som prövas av Statens invandrarverk utgör 34 000 samt att antalet grundärenden i fråga om svenskt medborgarskap utgör 29 000.

Resurserna beräknas med hänsyn till ändringar i utlänningslagen som regeringen avser att föreslå i den migrationspolitiska propositionen samt till att Statens invandrarverk under år 1997 övertar ansvaret för att ta emot ansökningar om uppehållstillstånd och medborgarskap, genomföra grundutredningar i asylärenden, utredningar i övriga ärenden om uppehållstillstånd och utredningar i ärenden om svenskt medborgarskap. För dessa ändamål föreslås att 120 miljoner kronor flyttas från utgiftsområde 4 Rättsväsendet till utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar, anslaget A 1. Statens invandrarverk. För ökade kostnader som kan uppstå på grund av de ändringar av reglerna om fingeravtryck enligt utlänningslagen som regeringen har för avsikt att föreslå, tillförs anslaget 10 miljoner kronor. Någon ytterligare resursförstärkning på grund av de förslag som regeringen har för avsikt att föreslå i den migrationspolitiska propositionen är inte aktuell. Inte heller är det aktuellt med resursförstärkningar för handläggning av medborgarskapsärenden annat än som följer av de nya arbetsuppgifter som tillkommer under året.

Tolk- och översättningskostnader som t.o.m. budgetåret 1995/96 bekostas från anslaget Förläggningskostnader m.m. finansieras fr.o.m. budgetåret 1997 från anslaget A 1. Statens invandrarverk.

Inkomsterna för Statens invandrarverks avgiftsfinansierade verksamhet med översättningstjänster, tolktjänster och språkanalyser har beräknats till 35,7 miljoner kronor. Någon överföring av denna verksamhet till bolagsform, som Statens invandrarverk föreslagit i anslagsframställan, är för närvarande inte aktuell.

A 2. Mottagande av asylsökande

1994/95	Utgift	2 061 631 ^{1,2}		
1995/96	Anslag	1 756 000 ²	Utgiftsprognos	1 934 000
			därav 1996	1 260 000

1997 Förslag 922 000

1998 Beräknat 786 650

1999 Beräknat 786 650

1 Beloppen anges i tusental kronor

2 Anslaget Förläggningsskostnader m.m.

Från anslaget finansieras Statens invandrarverks mottagande av asylsökande och personer med tidsbegränsade uppehållstillstånd. De kan bo på anläggning eller i eget boende. Från anslaget finansieras även förvarslokaler och t.o.m. budgetåret 1995/96 tolk- och översättningskostnader.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Ramanslag 922 000 tkr

Övrigt

Antal boendedygn i mottagandesystemet: 4 380 000 dygn

Genomsnittlig dygnskostnad: 197 kronor

Anslagsbenämningen ändras från Förläggningsskostnader m.m. till Mottagande av asylsökande. I anslaget ingår fr.o.m. budgetåret 1997 *asylsökandes resor från Sverige* som innevarande budgetår finansieras från motsvarigheten till anslaget A 3. Migrationspolitiska åtgärder. Driften av förvarslokaler för förvarstagande enligt utlänningslagen övergår under budgetåret 1997 till att helt finansieras från anslaget från att tidigare till största delen finansierats från anslag under andra huvudtiteln.

Mottagandesystemet

Utifrån antagandet att 15 000 personer är registrerade i mottagandesystemet den 31 december 1996 och att antalet sedan successivt sjunker till 10 000 i slutet av år 1997 kommer antalet dygn i mottagandesystemet att uppgå till 4 380 000 under år 1997. Ungefär hälften av de asylsökande bedöms komma att bo i eget boende. Den genomsnittliga dygnskostnaden har av Statens invandrarverk beräknats till 197 kronor, vilket innebär att asylmottagandet kostar avrundat 863 miljoner kronor.

Förvarslokaler

Statens invandrarverk tar under år 1997 över ansvaret för förvar enligt utlänningslagen från polismyndigheterna. Förvarslokalen i Carlslund, Upplands Väsby,

finansieras redan nu från Statens invandrarverks anslag för förläggningsverksamhet, men drivs av polismyndigheten i Stockholms län. Samtliga förvarslokaler föreslås finansieras från anslaget. Kostnaden beräknas till 56 miljoner kronor. Därav avses 40 miljoner kronor överföras från utgiftsområde 4 Rättsväsendet.

Asylsökandes resor från Sverige

Om en asylsökande återtar sin ansökan och saknar egna medel för att bekosta hemresan kan bidrag utgå för täckande av kostnaden. De totala kostnaderna för bidragen beräknas uppgå till 3 miljoner kronor.

Asylsökandes hälso- och sjukvård

I regeringens proposition (1993/94:94) Mottagande av asylsökande m.m framförde regeringen som sin uppfattning att ansvaret för att de asylsökande ges sjukvård borde föras över till landstingen. Detta skulle ske när det var möjligt att införa en schablonersättning eller ett annat ersättningssystem som administrativt är hanterbart och ger avsedd kostnadstäckning för landstingen. Regeringen ansåg vidare att Statens invandrarverk under en övergångsperiod skulle ha fortsatt ansvar för förläggningssjukvården. Ansvaret borde gå över till landstingen senast den 1 januari 1997. Riksdagen fattade beslut enligt regeringens bedömning (prop. 1993/94:94, bet. 1993/94:SfU11, rskr. 1993/94:188). Enligt regeringens mening bör principen vara att hälso- och sjukvården för asylsökande så långt möjligt organiseras på samma sätt som för befolkningen i övrigt. Staten bör emellertid ha kostnadsansvar för vården även om ersättningen bör lämnas på ett enklare sätt än för närvarande och inte genom att varje vårdinsats faktureras.

Efter överläggningar med företrädare för sjukvårdshuvudmännen har regeringen ingått en överenskommelse om hälso- och sjukvård för asylsökande. Överenskommelsen innebär i korthet att landstingen skall ge vuxna asylsökande akut sjuk- och tandvård samt sådan vård som inte kan anstå. Asylsökande barn skall få samma hälso- och sjukvård samt tandvård som i Sverige bosatta barn. Asylsökande skall också erbjudas hälsoundersökning enligt riktlinjer i allmänna råd från Socialstyrelsen. Staten skall enligt överenskommelsen kompensera landstingen för vård som ges till asylsökande m.fl. med en schabloniserad ersättning per asylsökande. Ersättningens storlek är åldersdifferentierad. För vård åt asylsökande där kostnaden för en vårdkontakt uppgår till mer än 50 000 kronor, beräknad enligt gällande riksavtal för hälso- och sjukvård, skall staten lämna särskild ersättning motsvarande den kostnad som överstiger 50 000 kronor. De förändringar som följer av överenskommelsen kommer att träda i kraft den 1 januari 1997.

Arbetsstillstånd för asylsökande

Statens invandrarverk skall besluta om undantag från kravet på arbetsstillstånd om beslut i asylärendet inte bedöms kunna fattas inom fyra månader. Invandrar-

verket har i anslagsframställning för budgetåret 1994/95 föreslagit att endast de asylsökande som fått ett arbetserbjudande skall kunna erhålla sådant beslut. Med en sådan ordning skulle en besparing ske. Riksdagen har (prop. 1993/94:94, bet. 1993/94:SfU11, rskr. 1993/94:188) avgivit yttrande i frågan. Regeringen gör emellertid den bedömningen att förslaget, med hänvisning till det antal asylsökande som nu kommer till Sverige, inte medför någon besparing. Regeringen avser därför inte att vidta någon åtgärd.

A 3. Migrationspolitiska åtgärder

1994/95	Utgift	793 964 ^{1,2}		
1995/96	Anslag	401 920 ²	Utgiftsprognos	396 000
			därav 1996	313 000
1997	Förslag	311 319		
1998	Beräknat	316 714		
1999	Beräknat	322 319		

1 Beloppen anges i tusental kr

2 Anslagen Överföring av och andra åtgärder för flyktingar m.m. och Internationell samverkan inom ramen för flykting- och migrationspolitiken m.m.

Från anslaget finansieras organiserad överföring av flyktingar och ersättningar till de kommuner som tar emot dessa flyktingar samt bidrag till vissa hjälpinsatser för flyktingar utanför Sverige. Bidrag till flyktingars resor från Sverige för bosättning i annat land och bidrag till flyktingar för kostnader för anhörigas resor till Sverige finansieras via detta anslag. Även statsbidrag till den efterforskningsverksamhet som enligt avtal bedrivs av Svenska röda korset bekostas från anslaget. T.o.m. budgetåret 1995/96 finansieras internationell samverkan inom ramen för flykting- och migrationspolitiken m.m. under eget anslag.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Ramanslag 311 319 tkr

Övrigt

I den migrationspolitiska propositionen avser regeringen att föreslå stöd till återvändningsinsatser och stöd till första asyländer och ursprungsänder.

Anslagsbenämningen ändras från Överföring av och andra åtgärder för flyktingar m.m. till Migrationspolitiska åtgärder. I anslaget ingår fr.o.m. budgetåret 1997 det förutvarande anslaget Internationell samverkan inom ramen för flykting- och migrationspolitiken m.m.

Organiserad överföring av flyktingar

Anslagsmedlen för år 1997 som avser mottagande av organiserat överförda flyktingar bör liksom innevarande budgetår få användas på ett flexibelt sätt, exempelvis en fond som disponeras av FN:s flyktingkommissarie (UNHCR) för insatser som utgör alternativ till traditionell överföring av flyktingar. För år 1997 föreslår regeringen att medel avsätts motsvarande kostnader för en kvot om 1 840 flyktingar.

Överföringskostnaderna för 1 840 personer beräknas till 9,7 miljoner kronor, medan *statlig schablonersättning till kommunerna* för mottagande av dessa flyktingar beräknas till knappt 245,6 miljoner kronor. Regeringen föreslår att medlen får användas för överföring av flyktingar till Sverige eller som bidrag till projekt som bidrar till att lösa flyktingproblem utanför Sverige.

Bidrag till flyktingars resor från Sverige

Regeringen bedömer att många personer från f.d. Jugoslavien kommer att vilja återvända. De kan därför väntas ansöka om bidrag enligt förordningen (1984:890) om bidrag till flyktingars resor från Sverige för bosättning i annat land. Kostnaderna för dessa bidrag beräknas öka med 6,5 miljoner kronor till totalt 10 miljoner kronor.

Återvändningsinsatser samt stöd till första asyländer och ursprungsänder m.m.

Återvändningsinsatser för utläningar som beviljats uppehållstillstånd i Sverige som flyktingar har hittills främst inriktats på resebidrag enligt förordningen (1984:890) om bidrag till flyktingars resor från Sverige för bosättning i annat land. Regeringen avser att lägga fram förslag i den migrationspolitiska propositionen om att resebidrag till flyktingar och övriga skyddsbehövande skall kunna höjas och kompletteras med bl.a. stöd till uppehållet under de första månaderna i ursprungslandet. Återbetalningsskyldighet bör finnas för det fall återbosättning sker i Sverige. Ett begränsat stöd till lokala insatser i samband med återvändande av flyktingar från Sverige bör också kunna komma i fråga.

Återvändningsinsatser, som i första hand riktar sig till flyktingar och övriga skyddsbehövande som vill återvända till ursprungslandet bör kunna ske genom stöd till svenska organisationer för direkt eller indirekt verksamhet där eller genom insatser redan i Sverige direkt inriktade på att förbereda de återvändande för egen framtida verksamhet.

I den migrationspolitiska propositionen avser regeringen att framhålla sambandet mellan det migrationspolitiska området och andra politikområden. Inte minst finns det anledning att uppmärksamma sambandet med biståndspolitik. Migrationspolitiska aspekter bör uppmärksammas vid utformningen av biståndspolitik och finansieras över anslagen i utgiftsområde 7 Internationellt bistånd. Framförallt bör bidragen till FN:s flyktingkommissarie (UNHCR) nämnas. Det kan emellertid finnas insatser med ett specifikt migrationspolitiskt syfte som inte kan komma till stånd inom ramen för

detta allmänna bistånd. Som ett exempel på en sådan situation kan nämnas att skyddsbehövande finner förhållandena så besvärliga i ett första asylsamtal att de ser en fortsatt resa till Sverige som enda sättet att få drägliga levnadsförhållanden. En snabb insats med stöd från Sverige kan förbättra förhållandena på sådant sätt att de skyddsbehövande inte anser sig tvingade att på nytt bryta upp. I andra fall kan åtgärder i ursprungsländerna ge likartade effekter. Som exempel kan här nämnas situationer där människor flyr till andra delar av sitt eget land.

De samlade kostnaderna för de olika insatserna och stöden beräknas till 37 291 000 kronor.

Bidrag till anhörigas resor till Sverige

Antalet beviljade resor enligt förordningen (1984:936) om bidrag till flyktingar för kostnader för anhörigas resor till Sverige har minskat. Kostnaderna beräknas dock till oförändrat 2 760 000 kronor.

Internationell samverkan

Ändamålet avser vissa migrationspolitiska projekt och Sveriges deltagande i sådant internationellt samarbete som syftar till att utveckla och tillämpa nya flykting- och migrationspolitiska strategier. Sverige bidrar också till finansieringen av ett nordiskt jämförande utvärderingsprojekt rörande bosnier. Totalt beräknas medelsbehovet till 3 667 000 kronor.

Efterforskningsverksamhet

Enligt gällande avtal med staten åtar sig Svenska röda korset att medverka vid efterforskning av saknade personer och sammanförande av familjer samt att genom efterforskning underlätta återförening av splittrade familjer. Med hänvisning till regeringens proposition om totalförsvaret i förnyelse - etapp 2, kommer nuvarande avtal att sägas upp varefter ett nytt avtal avses tecknas mellan staten och Svenska röda korset om en nationell upplysningsbyrå. Staten avser att även framdeles stödja Svenska röda korset i dess verksamhet med efterforskning och familjeåterförening. Ett särskilt avtal mellan staten och Svenska röda korset avses tecknas för detta ändamål. Det avtalet tar sikte på förhållanden under fredstid. Statsbidrag för ändamålet föreslås utgå med 2 322 000 kronor sedan 311 000 kronor överförts till utgiftsområde 6 Totalförsvaret.

A 4. Utlänningsnämnden

1994/95	Utgift	68 305 ¹	Anslagskredit	55
1995/96	Anslag	82 450	Utgiftsprognos	82 450
			därav 1996	55 600

1997 Förslag 66 675

1998 Beräknat 61 525

1999 Beräknat 56 312

¹ Beloppen anges i tusental kr

Utlänningsnämnden prövar överklaganden av beslut som fattats av Statens invandrarverk avseende avvisnings- och utvisningsärenden, ärenden avseende flyktingförklaring och resedokument samt svenskt medborgarskap. Regeringen har för avsikt att i den migrationspolitiska propositionen föreslå att även beslut om uppehållstillstånd som inte fattats i samband med ett avvisnings- eller utvisningsbeslut skall kunna överprövas av Utlänningsnämnden. Dessa ärenden avser i regel ansökningar om uppehållstillstånd från personer som vistas utanför Sverige.

Utöver anslaget A 4. Utlänningsnämnden disponerar myndigheten ytterligare anslag avseende rättshjälp i utlänningsärenden.

Nuvarande övergripande mål är att Utlänningsnämnden skall svara för att överprövningen av ärenden enligt utlänningslagen och lagen om svenskt medborgarskap sker på ett rättssäkert sätt.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

Utlänningsnämnden tillämpar gentemot enskilda personer den lagstiftning som reglerar utlänningars rätt att vistas i Sverige. Det övergripande målet är att prövningen sker rättssäkert och att verksamheten kännetecknas av humanitet och snabbhet. Hänsyn skall tas till Sveriges internationella åtaganden.

Resurser 1997

Ramanslag 66 675 tkr

Övrigt

Regeringen har för avsikt att i den migrationspolitiska propositionen föreslå att inslaget av muntlighet i handläggningen skall öka och beslut rörande ansökningar om uppehållstillstånd skall kunna överprövas av Utlänningsnämnden även om prövningen av Statens Invandrarverk inte skett i samband med beslut om avvisning eller utvisning.

Övergripande mål

Regeringen har för avsikt att i den migrationspolitiska propositionen föreslå ändringar av utlänningslagen som innebär att grunderna för utlänningsars rätt att bosätta sig i Sverige preciseras. Utlänningslagens karaktär av rättighetslagstiftning stärks. För myndigheterna betonas därmed också kravet på omsorg och rättssäkerhet i handläggningen av enskilda ärenden.

Handläggningstider

Utlänningsnämnden har alltsedan sin tillkomst haft betydande svårigheter att hålla nere handläggningstiderna. Orsakerna har skiftat och inte ens extraresurser har gjort det möjligt att nå upp till önskad kapacitet. För närvarande är det primära problemet den stora mängd nya ansökningar om uppehållstillstånd som måste handläggas med förtur. Utlänningsnämnden måste också prioritera handläggningen av överklaganden över beslut om avvisning eller utvisning. Detta leder till att handläggningstiderna för medborgarskapsärenden blir långa. Under det första halvåret 1996 uppgick de till drygt 12 månader.

Nya arbetsuppgifter

Utlänningsnämnden kommer enligt förslag, som regeringen avser att lämna i den migrationspolitiska propositionen, att få ett ökat inslag av muntlighet i sin handläggning av ärenden enligt utlänningslagen. I propositionen avser regeringen också föreslå att Statens invandrarverks beslut rörande ansökningar om uppehållstillstånd skall kunna överprövas av Utlänningsnämnden även om prövningen av Statens invandrarverk inte skett i samband med beslut om avvisning eller utvisning.

Resurser

Regeringen bedömer att Utlänningsnämnden bör tillföras 10 miljoner kronor för att utföra de arbetsuppgifter som följer av de förslag som regeringen avser att lämna i den migrationspolitiska propositionen. Något ytterligare resurstillskott är för närvarande inte aktuellt. En dialog bör emellertid som ett första steg inledas mellan Utrikesdepartementet och Utlänningsnämnden om nämndens arbetsformer och resursanvändning. En bedömning bör därvid göras av vilka åtgärder som kan vidtas för att förkorta handläggningstiderna. Först därefter kan frågan om eventuella förändringar i medeltilldelningen aktualiseras. Anslaget till Utlänningsnämnden har beräknats till 66 675 000 kronor. Detta förutsätter en kapacitet för handläggning av överklagade beslut om avvisning eller utvisning som kan följa av att mellan 12 000 och 18 000 personer söker asyl i Sverige. Därutöver skall ärenden avseende flyktingförklaring och resedokument samt ärenden rörande svenskt medborgarskap handläggas.

A 5. Rättshjälp i utlänningsärenden

1997	Nytt anslag	64 240 ¹
1998	Beräknat	66 231
1999	Beräknat	68 416

¹ Beloppen anges i tusental kr

Från det föreslagna anslaget skall bekostas de offentliga biträden som förordnas enligt 41 § 5-11 p. rättshjälpslagen (1972:429). Det rör sig här främst om ärenden enligt utlänningslagen (1989:529) där fråga uppkommit om avvisning eller utvisning.

Regeringens överväganden**Resurser 1997**

Ramanslag 64 240 tkr

Anslaget nyinrättas budgetåret 1997 och avser ändamål som innevarande budgetår bekostas för samtliga statsmyndigheter från fjärde huvudtitelns anslag Rättshjälpskostnader.

Rättshjälpskostnaderna beräknas till 64,2 miljoner kronor.

A 6. Utresor för avvisade och utvisade

1997	Nytt anslag	130 000 ¹
1998	Beräknat	134 030
1999	Beräknat	138 450

¹ Beloppen anges i tusental kr

Från det föreslagna anslaget skall bekostas resor ut ur landet för utlänningsars som avvisats eller utvisats och där kriminalvårdens Transporttjänst organiserar resan på uppdrag av verkställande polismyndighet. Kriminalvårdsverket tillhandahåller även bevakningspersonal när så erfordras.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Ramanslag 130 000 tkr

Anslaget nyinrättas budgetåret 1997. Ändamålet har tidigare bekostats från andra huvudtitelns anslag Ut-

landstransporter. Kostnaderna för resor ut ur Sverige budgetåret 1997 för avvisade eller utvisade utlänningar beräknas till 130 miljoner kronor. Detta motsvarar samma utresevolym som beräknats för år 1996.

4. Invandrares integration

4.1 ALLMÄNT

Arbetslöshet, segregerade bostadsområden, rasism och olika utslag av främlingsfientlighet och diskriminering oroar allt mer. Invandrare har inom många områden ett mer utsatt läge än den infödda befolkningen. Det stora bidragsberoendet hos många invandrare innebär också ekonomiska påfrestningar för vissa kommuner, särskilt storstäderna.

Regeringen prioriterar åtgärder för att underlätta invandrares integration. En fortsatt satsning görs under budgetåret 1997 på eftersatta invandratäta områden och åtgärder mot främlingsfientlighet och rasism. Avsikten är att tillsätta en utredning för att se över myndighetsstrukturen inom verksamhetsområdet. Lagstiftningen mot etnisk diskriminering i arbetslivet kommer att utvärderas. Regeringen kommer efter remissbehandling av Invandrapolitiska kommitténs förslag att förelägga riksdagen en proposition om integrationspolitiken under år 1997.

Statens direkta utgifter inom verksamhetsområdet minskar som en följd av det senaste årets minskade invandring.

Huvudproblemen

Det senaste kvartsseklets stora invandring har förändrat det svenska samhället. Sverige har blivit ett rikare land med en mångfald av kulturer, språk och religioner. Förändringen har dock inte varit problemfri. Många invandrare har, särskilt under senare år, drabbats långt mer än infödda svenskar av arbetslöshet. Det gäller särskilt kvinnor med utländskt medborgarskap vilkas samsättningsgrad är låg, både i jämförelse med utländska män och svenska kvinnor. Boendesegregationen har vuxit till ett allvarligt problem. Diskriminering, rasism och främlingsfientlighet har blivit en del av den svenska vardagen.

Arbetslösheten, segregationen och rasismen är de mest oroande problemen i dagens samhälle. Hela Sverige måste mobiliseras för att medverka till en ökad integration. Målet för regeringens integrationspolitik är ett

samhälle där alla behandlas likvärdigt oavsett ursprung och bakgrund och där alla människor har arbete, känner trygghet, delaktighet och ansvar. Det är av särskild vikt att kampen mot arbetslösheten bland invandrare ges förtur. Den stora arbetslösheten bland invandrare har lett till ett utbrett bidragsberoende, vilket också innebär ekonomiska problem för vissa kommuner, främst storstäderna. Prioriteringar för att underlätta invandrares integration görs inom flera utgiftsområden, främst vad gäller arbetsmarknads- och utbildningspolitik.

Invandrapolitiska kommittén

Invandrapolitiken i sin helhet har setts över av Invandrapolitiska kommittén, som i våras lämnade sitt slutbetänkande Sverige, framtiden och mångfalden (SOU 1996:55). Kommittén föreslår att den framtida invandrapolitiken enbart skall rikta sig till nyanlända invandrare, vara begränsad i tiden och syfta till integration. Åtgärder som behövs därefter skall, enligt kommittén, rymmas inom ramen för den generella samhällspolitiken som också den skall syfta till integration och som skall utgå från samhällets etniska, språkliga, kulturella och sociala mångfald. Förutom invandrapolitiken och den generella politiken föreslår kommittén en rad åtgärder för att komma till rätta med brister i den nuvarande situationen.

Som övergripande inriktning på politiken föreslår kommittén egen försörjning och delaktighet. För varje invandrare som behöver hjälp med introduktionen i det svenska samhället skall upprättas en individuell introduktionsplan i samarbete mellan den invandrade och den som svarar för genomförandet av introduktionen. Deltagande i introduktionen skall ge rätt till beskattad statlig introduktionsersättning i stället för socialbidrag. Kommitténs förslag innebär ökade statliga kostnader och minskade socialbidragskostnader för kommunerna. Avsikten är att åtgärderna skall leda till betydligt minskade kostnader på sikt även för staten.

Kommitténs betänkande remissbehandlas för närvarande. Regeringen kommer därefter att ta ställning till förslagen och har för avsikt att under våren 1997 i en proposition till riksdagen presentera framtida mål och riktlinjer för integrationspolitiken och de konkreta åt-

gärder som krävs för att genomföra denna politik.

Särskilda insatser i invandratäta bostadsområden
Segregationen har tilltagit sedan mitten av 1980-talet, under såväl hög- som lågkonjunktur. Det gäller framförallt i storstäderna, men även på andra håll är situationen likartad. Gemensamt för dessa bostadsområden är ofta hög arbetslöshet, högt socialbidragsberoende och med åren en allt tydligare segregation på etnisk grund. Det kan konstateras att kommunerna har haft svårigheter att bryta den negativa utvecklingen. En positiv och uthållig utveckling förutsätter därför kontinuitet och långsiktighet i planeringen och genomförandet av insatser.

Fr.o.m. budgetåret 1995/96 kan staten stimulera kommuner till insatser i invandratäta storstadsområden. Syftet är huvudsakligen att stärka kompetensen hos och öka arbetskraftsdeltagandet bland de invandrare som bor i dessa områden. Vidare syftar insatserna till att konkret bidra till en god social och kulturell utveckling samt motverka utanförskap.

En fortsatt satsning på dessa områden ligger i linje med vad regeringen anser om behovet av långsiktighet och kontinuitet i planeringen och genomförandet av insatser för att bryta den negativa utvecklingen. Det är vidare angeläget att kommuner med bostadsområden med en likartad situation som dessa invandratäta storstadsområden ges motsvarande möjlighet att ansöka om medel för i första hand metodutveckling. Även andra insatser för att främja en positiv utveckling av segregerade bostadsområden bör kunna stödjas. Regeringen föreslår att 125 miljoner kronor anvisas på anslaget B 1. Särskilda insatser i invandratäta områden för år 1997. Det är ett lika stort belopp som anvisats för innevarande budgetår som omfattar hela 18 månader.

Åtgärder mot främlingsfientlighet och rasism

Om inte rasism, främlingsfientlighet och etnisk diskriminering kan motverkas, riskerar samhället att brytas sönder genom inre motsättningar. Förutom en effektiv lagstiftning är en god integration en grundförutsättning för det långsiktiga arbetet för goda etniska relationer. Härutöver måste metodutvecklingsarbete av projekt-karaktär och det opinionsbildande arbetet fortsätta. Detta arbete berör flera departements arbetsområden.

För att effektivisera insatserna mot främlingsfientlighet och rasism kan det vara nödvändigt med såväl organisatoriska förändringar som lagstiftningsförändringar. Regeringen kommer inom kort att besluta om en översyn av myndighetsstrukturen inom området.

För budgetåret 1997 bör det, liksom under innevarande budgetår, ställas medel till regeringens förfogande för åtgärder mot främlingsfientlighet och rasism. Regeringen föreslår att 20 miljoner kronor anvisas på anslaget B 2. Åtgärder mot främlingsfientlighet och rasism. Anslaget bör till en del också kunna användas för att finansiera utvärderingar av sådana åtgärder och för kunskapsinhämtande i övrigt i syfte att få ett för-

bättrat underlag för utveckling av integrationspolitiken. Vidare bör, liksom under innevarande budgetår, en del av medlen under anslaget kunna användas för att främja tillvaratagande av mångkulturell kompetens i arbetslivet.

Etnisk diskriminering

Invandrades och flyktingars svaga ställning på arbetsmarknaden är bland de allvarligaste problemen i samhället. Många tecken tyder på att diskriminering av både arbetsökande och anställda med invandrarbakgrund är en inte obetydlig orsak till denna situation. Trots den lagstiftning om förbud mot etnisk diskriminering på arbetsmarknaden, som infördes år 1994, finns inga tecken på att diskrimineringen skulle ha minskat. Det är ytterst angeläget att strävandena att motverka diskriminering ges ökad prioritet och genomförs med ökad effektivitet. Regeringen avser därför att ta initiativ till såväl organisatoriska förändringar som en utvärdering av lagstiftningen mot etnisk diskriminering. Anslaget B 3. Ombudsmannen mot etnisk diskriminering föreslås uppgå till 4 790 000 kronor under budgetåret 1997.

Statsbidrag till organisationer

För statsbidrag till Stiftelsen Invandartidningen och till invandrarernas riksorganisationer samt för bidrag från Invandrarverket till avgränsade invandrarpolitiska projekt föreslås 39 964 000 kronor utgå under anslaget B 4. Åtgärder för invandrare. Härav avser 15 355 000 kronor statsbidrag till Stiftelsen Invandartidningen.

Det kommunala flyktingmottagandet

De största utgifterna inom verksamhetsområdet avser ekonomiskt stöd till kommunernas mottagande av flyktingar och vissa anhöriga till dessa. För detta ändamål har beräknats 1 160,6 miljoner kronor under anslaget B 5. Kommunersättning vid flyktingmottagande. Anslagsberäkningen grundar sig på tidigare kommunmottagna utlänningar, huvudsakligen dem som togs emot under år 1996, och att totalt 10 700 personer som berättigar kommunerna till ersättningar kommer att tas emot under budgetåret 1997. Vissa justeringar av ersättningsnivåerna görs den 1 januari 1997 på basis av den allmänna prisutvecklingen. I övrigt kommer ersättningsreglerna av vara oförändrade. Inför budgetåret 1998 kommer kostnadsfördelningen mellan stat och kommun att ses över inom ramen för beredningen av förslag från Invandrarpolitiska kommittén.

Hemutrustningslån

Samma personkrets som berättigar kommunerna till statlig ersättning har möjlighet att få låna till hemutrustning när hushållen etableras. Statens kostnader för räntesubventioner och avskrivningar på anslaget B 6. Hemutrustningslån under budgetåret 1997 har beräknats till 101,9 miljoner kronor. Vissa smärre regeländringar föreslås.

**UTGIFTSUTVECKLING INOM VERKSAMHETSRADET INVANDRARES INTEGRATION FRAMGÅRAV
FÖLJANDE SAMMANSTÄLLNING
(miljoner kronor):**

	UTGIFT	ANVISAT	UTGIFTSPROGNOS	DÄRAV	FÖRSLAG	BERÄKNAT	BERÄKNAT
	1994/95	1995/96	1995/96	1996	1997	1998	1999
B. Invandrades integration	6 836	6 565	4 406	1 999	1 452	1 816	1 843

4.2 RESULTATINFORMATION

Särskilda insatser i invandrantäta bostadsområden

Det statliga stödet avser att stimulera kommunerna till en metodutveckling vad gäller invandrantäta och efter-satta bostadsområden. Stödet infördes i och med bud-getåret 1995/96, då ett nytt anslag, Särskilda insatser i invandrantäta områden, inrättades och 125 miljoner kronor anvisades för ändamålet. Regeringen har därefter dragit upp riktlinjer för anslagsanvändningen och sedan utsett åtta kommuner att upprätta särskilda hand-lingsplaner för sammanlagt tolv bostadsområden. Sam-manlagt 108 miljoner kronor har regeringen hittills beslutat skall tillfalla Botkyrka, Göteborgs, Haninge, Huddinge, Malmö, Solna, Stockholms och Södertälje kommuner. Kommunerna förväntas i huvudsak påbör-ja insatser under hösten 1996. Även insatser som på-börjats tidigare under budgetåret kan bekostas ur an-slaget om dessa ingår i handlingsplanen. Kommunerna skall finansiera minst hälften av en handlingsplans to-tala kostnad. Uppföljning, utvärdering och erfarenhets-spridning av planerade och genomförda insatser kom-mer att vara av stor betydelse för hur den fortsatta sats-ningen på invandrantäta områden utformas. En dialog mellan staten och kommunerna kommer att inledas om hur återrapporteringen från kommunernas sida skall kunna göras utifrån respektive kommuns handlingsplan, som bl.a. skall innehålla ett kommunalt utvärderings-arbete.

Åtgärder mot rasism och främlingsfientlighet

Regeringen har under budgetåret 1995/96 hittills bevil-jat medel för ett drygt tiotal olika verksamheter av pro-jektkaraktär. Medlen har gått till såväl forskare, frivil-ligorganisationer som myndigheter. Särskilt kan näm-nas medel till en omfattande ungdomskampanj under år 1995 mot rasism och främlingsfientlighet och som utgjorde ett led i en europeisk satsning, initierad av Europarådet. Enligt utvärderingar har projektmedlen bidragit inte minst till att initiera lokala processer och att därigenom lägga en god grund för långsiktigt posi-tiva resultat.

Etnisk diskriminering

Nuvarande lagstiftning mot etnisk diskriminering i ar-betslivet trädde i kraft den 1 juli 1994. Sedan dess har lagen i vissa avseenden varit föremål för kritik. Särskild kritik har också framförts mot att inga mål enligt lagen mot etnisk diskriminering ännu har förts till Arbets-domstolen, trots att över 150 sådana fall har anmälts till Diskrimineringsombudsmannen.

Statlig ersättning för kommunmottagna flyktingar

Regeringen och Svenska Kommunförbundet har låtit utvärdera i vilken utsträckning den statliga ersättning-en ger kommunerna avsedd kostnadstäckning för flyk-tingmottagandet. Den första undersökningen, som av-såg flyktingar som togs emot år 1991, indikerade att kommunernas kostnader i flertalet fall täcktes av den statliga ersättningen inklusive det särskilda konjunk-turtillägg som betalades ut för det årets flyktingar (re-sultatet refererades i föregående budgetproposition).

En fortsatt undersökning, som baseras på flykting-mottagandet i 37 kommuner under år 1992, har ge-nomförts och kommer att redovisas under den närmaste månaden. Analysen är ännu inte slutförd, men det kan dock åtminstone konstateras att kommunerna har ungefär samma kostnader som år 1991. Eftersom nå-got konjunkturtillägg inte utgått för denna grupp blir dock kostnadstäckningen lägre. En tredjedel av de un-dersökta kommunerna har fått sina kostnader täckta helt och hållet genom statliga bidrag. För de kommuner som inte fått alla kostnader ersatta, är underskottet i flertalet fall högst 20 %.

I undersökningarna av såväl 1991 års som 1992 års flyktingmottagning framgår tydligt att sekundärflytt-ningarna gjorde utflyttningskommunerna till ”vinna-re”, medan inflyttningskommunerna som regel inte fick sina kostnader täckta. Inflyttningskommunerna är näs-tan alla stora och medelstora kommuner i mellersta och södra Sverige. Inflyttningskommunerna får inte del av schablonersättningen för sådana flyktingar som flyttar ifrån ursprungskommunen mer än 18 månader efter det första kommunmottagandet. Små kommuner, obe-roende av geografiskt läge, är i allmänhet utflyttnings-kommuner och får sina kostnader täckta av de statliga bidragen.

De ändrade utbetalningsregler för schablonbidragen som gäller fr.o.m. den 1 januari i år syftar därför bl.a. till att eliminera orättvisor i ersättningsnivån, kommunerna emellan, på grund av sekundärflyttningar.

Den främsta orsaken till att den statliga ersättningen inte har täckt kostnaderna är att kommunernas socialbidragskostnader blivit större än beräknat genom att så få flyktingar kommer ut i arbete.

Hemutrustningslån

Sedan låneformen startade år 1991 har den låneadministrerande myndigheten, Centrala studiestödsnämnden (CSN), betalat ut 1 466 miljoner kronor i hemutrustningslån. För närvarande finns 108 000 låntagare.

Låneutbetalningarna, som också avspeglar omfattningen av kommunmottagandet av sådana utlänningar som berättigar kommunerna till statlig ersättning enligt förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m., har skett enligt följande mönster:

Januari-juni 1991	82,5 mkr
1991/92	236,0 mkr
1992/93	154,2 mkr
1993/94	513,0 mkr
1994/95	367,0 mkr
Juli 1995-juni 1996	113,5 mkr

Hemutrustningslånen är amorteringsfria de två första åren. Återbetalningarna började år 1993 och hittills har 104 miljoner kronor av kapitalskulden betalats tillbaka. 3 000 lån har slutbetalats.

Den genomsnittliga låneskulden uppgår för närvarande till 23 000 kronor. En kraftigt växande andel låntagare begär anstånd med amorteringarna. CSN brukar bifalla mer än 90 % av ansökningarna eftersom låntagarna saknar tillräcklig betalningsförmåga - många uppbär socialbidrag, utbildningsbidrag eller studiestöd. Andelen anstånd omfattar nu drygt 60 % av dem som annars planenligt skulle ha amorterat sina lån. Ansökningarna om eftergift ökar och hittills har 40 miljoner kronor eftersänkts.

Förutsatt att antalet kommunmottagna utlänningar fortsätter att ligga på samma låga nivå som för närvarande, kommer utbetalningarna av nya lån att minska under de närmaste åren. Återbetalningsskyldigheten kommer i stället att öka mycket kraftigt, men med tanke på låntagarnas låga betalningsförmåga beräknas så många som 60 % även fortsättningsvis få anstånd med de planenliga amorteringarna.

En svaghet i nuvarande system för hemutrustningslån är enkelheten för den nyanlände utlänningen att snabbt få ett - i förhållande till betalningsförmågan - alltför stort lånebelopp där återbetalningen inte behöver påbörjas förrän efter två år. Den tvååriga amorteringsfristen syftar till att låntagaren till dess skall ha kommit i ekonomisk balans och ha egen försörjningsförmåga.

Verkligheten ser emellertid annorlunda ut, vilket avspeglas i ansökningarna om betalningsanstånd. Låntagaren riskerar att alltför lättvindigt komma i framtida ekonomiska svårigheter, eftersom låneskulden kvarstår och kräver räntebetalningar medan försörjningsförmågan inte blir bättre. Regeringen bedömer bl.a. mot denna bakgrund att lånevillkoren bör ändras så att lägre be-
lopp beviljas för nytillkommande lån.

4.3 ANSLAG

B 1. Särskilda insatser i invandrartäta områden

1995/96	Anslag	125 000 ¹	Utgiftsprognos	82 000
			därav 1996	81 900

1997 Förslag 125 000

1998 Beräknat 100 000

1999 Beräknat 100 000

¹ Beloppen anges i tusental kr

Anslaget avser särskilda insatser för att främja utvecklingen i invandrartäta och eftersatta storstadsområden samt bostadsområden med likartad situation.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Ramanslag 125 000 tkr

Övrigt

Ändamålet med anslaget bör vidgas till att omfatta även ett begränsat antal kommuner utanför storstadsområdena.

Att utveckla invandrartäta och eftersatta bostadsområdena förutsätter ett långsiktigt och kontinuerligt arbete. Det är därför nödvändigt att den nu inledda satsningen fortsätter. Det är regeringens bedömning att också kommuner utanför storstadsområdena i viss omfattning skall kunna ges möjlighet att ansöka om medel för metodutveckling. Även andra insatser som främjar en positiv utveckling i dessa områden skall kunna komma ifråga. Uppföljning, utvärdering och erfarenhetsspridning av redan påbörjade insatser kommer därvidlag att tillmätas stor betydelse och en del av anslaget bör avsättas för detta ändamål. Liksom under innevarande budgetår bör även administrationen av bidragen finansieras från anslaget.

B 2. Åtgärder mot främlingsfientlighet och rasism

1994/95	Utgift	14 060 ¹	Reservation	12 800
1995/96	Anslag	27 000	Utgiftsprognos	19 000
			därav 1996	13 000
1997	Förslag	20 000		
1998	Beräknat	21 333		
1999	Beräknat	21 333		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Från anslaget bekostas insatser som ska motverka och förhindra främlingsfientlighet, rasism och antisemitism. För innevarande budgetår har riksdagen beslutat att högst 2 miljoner kronor av medlen under anslaget får användas för att främja tillvaratagande av mångkulturell kompetens i arbetslivet.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Obetecknat anslag 20 000 tkr

Övrigt

En del av anslaget bör få användas för att bekosta utvärderingsstudier och annat kunskapsinhämtande som underlag för utveckling av integrationspolitiken.

Medel från anslaget bör användas bl.a. för den nationella samordningskommitté som skall inrättas till följd av EU:s beslut att 1997 skall bli ett europeiskt år mot rasism och för aktiviteter som initieras av samordningskommittén.

Liksom under innevarande budgetår bör medel under anslaget få användas för att främja tillvaratagande av mångkulturell kompetens i arbetslivet. Staten har nyligen ingått ett avtal med Intressentföreningen Sverige 2000, vars syfte bl.a. är att öka den mångkulturella kompetensen i arbetslivet. Staten har i avtalet, med förbehåll för riksdagens godkännande, åtagit sig att under åren 1996-1999 bidra ekonomiskt till verksamheten. Enligt avtalet skall bidraget för år 1997 uppgå till 2 miljoner kronor.

En grundläggande förutsättning för att arbetet för goda etniska relationer skall nå långsiktig framgång är att invandrare ges reella förutsättningar att integreras i det svenska samhället. Av detta skäl bör en del av förevarande anslag också få användas för att bekosta utvärderingsstudier och annat kunskapsinhämtande för att få ett förbättrat underlag för att utveckla integrationspolitiken.

B 3. Ombudsmannen mot etnisk diskriminering

1994/95	Utgift	4 012 ¹	Anslagssparande	1 086
1995/96	Anslag	7 160	Utgiftsprognos	6 800
			därav 1996	4 700
1997	Förslag	4 790		
1998	Beräknat	4 867		
1999	Beräknat	4 979		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Från anslaget bekostas Ombudsmannen mot etnisk diskriminering och Nämnden mot etnisk diskriminering.

Det övergripande målet är att etnisk diskriminering inte skall förekomma i arbetslivet eller på andra samhällsområden.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

För den kommande planeringsperioden skall det övergripande målet för Ombudsmannen mot etnisk diskriminering vara att etnisk diskriminering inte skall förekomma i arbetslivet eller på andra samhällsområden, varvid situationen på arbetsmarknaden skall tillmätas särskild betydelse.

Resurser 1997

Ramanslag 4 790 tkr

I regeringsdeklarationen framhålls att det är av särskild vikt att kampen mot arbetslösheten bland invandrare ges förtur. Många tecken tyder på att diskriminering av arbetssökande med invandrarbakgrund är en inte obetydlig orsak till invandrades besvärliga situation på arbetsmarknaden. Ombudsmannens verksamhet skall därför särskilt inriktas på situationen på arbetsmarknaden.

För Ombudsmannen har beräknats 4 730 000 kronor för budgetåret 1997 och för Nämnden mot etnisk diskriminering 60 000 kronor.

B 4. Åtgärder för invandrare

1994/95	Utgift	36 629 ^{1,2}	Reservation	521
1995/96	Anslag	61 453 ²	Utgiftsprognos	58 500
			därav 1996	28 900

1997 Förslag 39 964

1998 Beräknat 38 631

1999 Beräknat 38 631

1 Beloppen anges i tusental kr

2 Anslagen Åtgärder för invandrare och Statsbidrag till Stiftelsen Invandartidningen

Anslaget disponeras för bidrag enligt förordningen (1986:472) om statsbidrag till invandrarnas riksorganisationer samt till vissa samarbetsorgan för sådana riksorganisationer. Vidare finansieras från anslaget sådana bidrag som lämnas enligt förordningen (1990:632) om bidrag till avgränsade projekt. T.o.m. budgetåret 1995/96 finansieras statsbidrag till Stiftelsen Invandartidningen från eget anslag.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Obetecknat anslag 39 964 tkr

Övrigt

Invandrarorganisationerna bör få projektstöd för valinformation m.m. inför 1998 års val.

I anslaget Åtgärder för invandrare ingår fr.o.m. budgetåret 1997 det förutvarande anslaget Statsbidrag till Stiftelsen Invandartidningen.

I avvaktan på den planerade invandrapolitiska propositionen föreslås inga principiella förändringar i utformningen av *Statsbidragen till invandrarnas riksorganisationer*. Regeringen beräknar organisationsstödet till samma belopp som Statens invandrarverk, 15 740 000 kronor.

I valet år 1994 röstade 40 % av invandrarna, vilket innebar att deras valdeltagande var mindre än hälften så stort som hos den totala valmanskåren. Att öka invandrades valdeltagande är därför en viktig demokratifråga. Invandrarverkets utvärdering av invandrarorganisationernas valprojekt inför 1994 års val visar på nödvändigheten av ett långsiktigt arbete för att projekten skall få god effekt. För budgetåret 1997 har därför anslagsmedlen beräknats så att uppemot 2 miljoner kronor skall kunna användas till projektstöd som avser valinformation och samhällskunskap i bl.a. invandrarorganisationernas regi. Totalt bör för ändamålet *projektbidrag* anvisas 8 869 000 kronor.

Stödet till *Stiftelsen Invandartidningen* har beräknats till 15 355 000 kronor, vilket innebär samma stats-

bidragsnivå på tolv månadersbasis som för innevarande budgetår

B 5. Kommunersättningar vid flyktingmottagande

1994/95	Utgift	6 682 465 ^{1,2}		
1995/96	Anslag	6 247 000 ²	Utgiftsprognos	4 020 000
			därav 1996	1 720 000

1997 Förslag 1 160 591

1998 Beräknat 1 549 765

1999 Beräknat 1 576 841

1 Beloppen anges i tusental kr

2 Anslaget Ersättning till kommunerna för åtgärder för flyktingar m.m.

Anslaget disponeras för statsbidrag till kommuner och landstingskommuner enligt förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m.

Prognosen för anslagsbelastningen innevarande budgetår visar på att utgifterna kan bli omkring 2,2 miljarder kronor lägre än anvisat anslag. Detta beror bl.a. på den kraftiga minskningen av antalet utlänningar som söker sig till Sverige och får uppehållstillstånd och därmed omfattas av det kommunala flyktingmottagandet.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Ramanslag 1 160 591 tkr

Övrigt

Antalet kommunmottagna utlänningar minskar nu efter den tidigare omfattande invandringen till följd av flyktingsituationen i f.d. Jugoslavien. År 1997 väntas 10 700 personer som berättigar kommunerna till statlig ersättning tas emot. Relativt sett ökar andelen personer som invandrat av anknytningskäl.

Anslagsbenämningen ändras från Ersättning till kommunerna för åtgärder för flyktingar m.m. till Kommunersättningar vid flyktingmottagande.

Under de första åren av 1990-talet tecknade så gott som samtliga kommuner avtal med Invandrarverket om flyktingmottagning och var därmed berättigade till s.k. *grundersättning*. År 1997 väntas sådana avtal bara tecknas med drygt hälften av landets kommuner och grundersättningarna har därför beräknats till 58,8 miljoner kronor.

De utlänningar som tas emot i kommunerna och berättigar dessa till *schablonersättningar* utgörs numera till stor del av anhängare till tidigare invandrade. An-

talet kommunmottagna personer som får uppehållstillstånd på grund av flyktingstatus eller av liknande skäl är för närvarande få efter den omfattande invandring som skedde för några år sedan till följd av flyktingsituationen i f.d. Jugoslavien. Fortsatta schablonersättningar för redan tidigare kommunmottagna utlänningar och 10 700 nya personer som bedöms flytta ut i kommunerna under år 1997 beräknas till drygt 916 miljoner kronor. I ersättningsbeloppet ingår 245,6 miljoner kronor för flyktingar som kan komma att överföras till Sverige genom s.k. kvotbeslut. Dessa 245,6 miljoner kronor har därför beräkningsmässigt förts till anslaget A 3. Migrationspolitiska åtgärder för att som alternativ till kvotöverföring kunna användas till särskilda insatser i flyktingpolitiska krisområden.

För sådana flyktingar och anhöriga till flyktingar som är *äldre eller handikappade* ersätter staten kommunernas faktiska kostnader för bl.a. socialbidrag. Den relativt sett stora inflyttningen av äldre anhöriga som pågått några år gör att statens kostnader ökar. År 1997 bedöms den statliga kostnadsersättningen till kommunerna för detta ändamål uppgå till 180 miljoner kronor. Även den statliga ersättningen till *sjukvårdskostnaderna* - som för år 1997 beräknas till 60 miljoner kronor - kan komma att öka under de närmaste åren. Kommunerna lämnar i vissa fall bistånd till försörjningen av inflyttade anhöriga som ännu inte fått uppehållstillstånd i Sverige. För sådant bistånd kan kommunerna i efterhand få *statlig biståndersättning*. Denna bedöms uppgå till 40 miljoner kronor. *Barn under 18 år utan egen vårdnadshavare* och som vårdas i annat hem än barnets eget, kan också berättiga kommunerna till statlig kostnadsersättning i efterskott. För år 1997 kan sådan ersättning komma att lämnas med 85 miljoner kronor.

Förutom de nu nämnda ersättningsformerna finns enligt förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m. möjlighet att i friare former ersätta kommunerna när de har haft betydande *extraordinära kostnader* till följd av flyktingmottagningen. Omfattningen av detta stöd har minskat och för år 1997 bör 65 miljoner kronor få användas för detta ändamål. Liksom tidigare bör regeringen *utvärdera* hur den statliga ersättningen täcker de kommunala kostnaderna för flyktingmottagandet. Ett belopp på 1 miljon kronor beräknas för ändamålet.

B 6. Hemutrustningslån

1994/95	Utgift	98 388 ^{1,2}		
1995/96	Anslag	97 000 ²	Utgiftsprognos	220 000
			därav 1996	150 000
1997	Förslag	101 906		
1998	Beräknat	100 977		
1999	Beräknat	100 720		

1 Beloppen anges i tusental kr

2 Anslaget Lån till hemutrustning för flyktingar m.fl.

Från anslaget finansieras räntesubventioner och avskrivningar för lån till hemutrustning för flyktingar och vissa andra utlänningar.

Prognosen för anslagsbelastningen innevarande budgetår visar på att utgifterna för räntesubventioner och avskrivningar kan komma att överstiga anvisade medel med 123 miljoner kronor. Detta beror främst på att flyktingmottagandet under perioden 1993-1995 blev mycket större än vad som kunde förutses när anslaget beräknades. Även rent tekniska antaganden om återbetalningar, anstånd etc. har måst revideras.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Ramanslag 101 906 tkr

Övrigt

De maximala lånebeloppen bör sänkas med mellan 1 000 till 15 000 kronor per hushåll. Låneräntan skall årligen beslutas av regeringen.

Det solidariska betalningsansvaret för makar/sambor bör i vissa fall kunna upphävas när en av låntagarna vill göra en omedelbar reglering av sin skuldandel.

Anslagsbenämningen ändras från Lån till hemutrustning för flyktingar m.fl. till Hemutrustningslån. Driftkostnaderna för låneadministrationen flyttas till utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning, för att där ingå i det ramanslag som finansierar myndigheten Centrala studiestödsnämnden.

Lånebeloppens storlek

I avsnittet Resultatinformation i det föregående har regeringen pekat på låntagarnas generellt sett svaga betalningsförmåga och bedömt att möjligheterna till alltför stor skuldsättning bör begränsas. För närvarande baseras lånebeloppen på Socialstyrelsens rekommendationer för vad som ingår i ett hushålls grundutrustning och kan omfatta upp till 8 personer som har hushållsgemenskap. Det innebär att det i år går att få hemutrustningslån i intervallet 21 000 till 54 300 kronor. Sedan låneformen infördes år 1991 har de faktiska utgifterna

för investering i hemutrustning utvecklats långsammare än den mätvariabel - KPI - som hittills använts för årlig uppräknings av lånebeloppen.

De maximala lånebeloppen bör därför baseras på annan beräkningsgrund, som fastställs av regeringen. En sänkning av lånebeloppen med mellan 1 000 till 15 000 kronor - beroende på hushållsstorlek - bör härvid ske.

Det solidariska betalningsansvaret

Enligt nuvarande regler skall lån som beviljas person som sammanlever med make/maka eller s.k. sambo vara gemensamt för de sammanboende (solidariskt betalningsansvar). Det solidariska betalningsansvaret kvarstår även om de sammanboende upplöser hushållsgemenskapen och flyttar isär, t.ex. när den ena parten efter skilsmässa återvänder till hemlandet. Om den ena låntagaren i sådana fall vill göra en omedelbar återbetalning av halva låneskulden med därpå upplupen ränta är detta, enligt regeringens mening, rimligt. Den andra låntagaren skall då kvarstå som ensamt betalningsansvarig för återstående skuld.

Låneräntan

Enligt tidigare principer har låneräntan för hemutrustningslån bestämts utifrån den procentsats som regeringen årligen i december månad fastställt för statliga lån för bostadsbyggande. Någon sådan bolåneränta kommer inte att fastställas vidare, varför räntan för hemutrustningslån för år 1997 och följande år måste baseras på annan grund. Regeringen avser att framgent årligen besluta en utlåningsränta för hemutrustningslånen med utgångspunkt i statens egna upplåningskostnader och med beaktande av den aktuella marknadsräntan.